

SIVIILIPALVELUSKESKUS
CIVILTJÄNSTCENTRALEN

Siviilipalveluksen peruskoulutusjakso: Opetussuunnitelma

Sisällysluettelo

1.	Yleistä.....	1
1.1	Peruskoulutuksen tavoite	1
1.2	Peruskoulutusjakson rakenne	1
1.3	Ruotsinkielinen koulutusjakso	2
2.	Koulutusjakson sisältö	2
2.1	Kaikille yhteiset aiheet.....	2
	Siviilipalveluksen perusasiat	2
	Palveluspaikkaa vailla oleville: Tehostettu palveluspaikan hakeminen.....	3
	Terveys, hyvinvointi ja turvallisuus	3
2.2	Palo, pelastus ja väestönsuojelu - PP	5
	Turvallisuus ja väestönsuojelu	5
	Järjestyksenvalvojan peruskurssi	6
2.3	Ympäristö ja yhteiskunta - YKS.....	7
	Ympäristö ja kehitys	7
	Ympäristöturvallisuus.....	8
2.4	Kansalaisvaikuttaminen - KAVA	9
	Poliittinen ja yhteiskunnallinen toiminta	9
	Kestävä kehitys ja ihmisoikeudet.....	10
	Aseelliset konfliktit ja konfliktinratkaisu	10
2.5	Väkivallan ennaltaehkäisy – VÄKE	11
	Väkivaltatietous.....	11
	Itsetuntemus.....	11
	Sosiaali- ja terveysalan turvakorttikoulutus	11
2.6	Arjen turvallisuus – ATU	12
	Yhteiskunnan ja yhteisöjen varautuminen	12
	Yksilön varautuminen.....	13

1. Yleistä

Siviilipalvelukseen kuuluu peruskoulutusjakso, yhteiskunnalle hyödyllinen siviililuontoinen työpalvelu, ylimääräinen palvelus ja liikekannallepanon aikainen palvelus (Siviilipalveluslaki 3 §). Peruskoulutusjakso kestää 28 vrk ja se suoritetaan Siviilipalveluskeskuksessa. Koulutusjakson suorittavat kaikki siviilipalvelusvelvolliset palveluksen alussa. Peruskoulutusjakson tarkoituksena on tukea yleisiä kansalaisvalmiuksia, antaa väestönsuojeluun ja pelastustoimintaan liittyviä yleisiä valmiuksia sekä antaa perusteet työpalvelun suorittamiselle (Siviilipalveluslaki 2 §).

Peruskoulutusjakson ja työpalvelun yhteenlaskettu pituus on 347 vuorokautta.

Siviilipalvelukseen hakeutuu vuosittain noin 2 100 asevelvollista. Vuosittain koulutetaan noin 1 300 siviilipalvelusvelvollista. Koulutus toteutetaan yhdessätoista koulutuserässä.

Opetussuunnitelmaa kehitetään työ- ja elinkeinoministeriön ja siviilipalveluskeskuksen yhteistyönä. Koulutusjaksoa kehittää, ohjaa ja arvioi Siviilipalvelusasiain neuvottelukunnan alainen koulutusjaosto.

1.1 Peruskoulutuksen tavoite

Peruskoulutuksen tavoitteena on lisätä siviilipalvelusvelvollisten yleisiä kansalaisvalmiuksia, antaa väestön suojeluun ja pelastustoimintaan liittyviä yleisiä valmiuksia sekä antaa perusteet työpalvelun suorittamiselle siviilipalveluslain 2 §:n mukaan. Peruskoulutusjakson aikana siviilipalvelusvelvollinen saa tietoa työturvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä. Koulutusjakso kokonaisuudessaan on yleishyödyllinen ja sen aikana siviilipalvelusvelvollisella on mahdollisuus hankkia työelämässä myöhemminkin tarvittavia tietoja ja taitoja. Koulutus on kohdennettu normaalioloissa hyödynnettäviin, osallisuutta ja arjen turvallisuutta parantaviin tietoihin, taitoihin ja valmiuksiin. Velvollisia rohkaistaan käyttämään saamia tietoja, taitoja ja valmiuksia myös siviilipalveluksen suorittamisen jälkeen esim. vapaaehtoistyössä.

1.2 Peruskoulutusjakson rakenne

Peruskoulutusjakson pituus on 28 vuorokautta. Työaika koulutusjaksolla on 36 oppituntia viikossa. Viikonloput ja arkipyhät ovat vapaat. Koko koulutusjaksolla opetustuntien määrä on 144 oppituntia, joista 84 on kaikille yhteisiä aiheita ja 60 oman suuntautumisvaihtoehdon mukaisia aiheita. Opetus järjestetään pääosin päivisin.

Koulutusjakso toteutetaan pääsääntöisesti viidessä eri suuntautumisvaihtoehdossa. Velvolliset saavat valita ryhmän itse, mutta ryhmät pyritään saamaan suurin piirtein samankokoisiksi. Tavanomainen ryhmäkoko on noin 30 henkeä. Opetusmenetelminä käytetään mm. luennointia, ryhmäkeskusteluita, käytännön harjoituksia, tutustumiskäyntejä ja kirjallisia tehtäviä sekä yksin että ryhmässä.

Opetusta kehitetään jatkuvasti ja tehdään kokeiluja sekä reagoidaan ajankohtaisiin aiheisiin, joten eri koulutusjaksojen sisällöt eivät ole keskenään identtisiä, vaikka runko onkin sama. Tässä asiakirjassa esitetyt oppituntimäärät ovat viitteellisiä.

1.3 Ruotsinkielinen koulutusjakso

Koulutusjakso toteutetaan ruotsiksi kaksi kertaa vuodessa. Jakson lukujärjestys on tarkoituksenmukainen yhdistelmä suomenkielisten suuntautumisvaihtoehtojen sisällöstä, joten tässä asiakirjassa ei tarkemmin kuvata ruotsinkielisen koulutusjakson sisältöä.

2. Koulutusjakson sisältö

2.1 Kaikille yhteiset aiheet

Kaikille yhteisten aiheiden tavoitteena on luoda perusta siviilipalveluksen suorittamiselle. Koulutusjakson suoritettuaan siviilipalvelusvelvollinen tuntee siviilipalveluslainsäädännön ja tietää siviilipalvelusvelvollisen oikeudet ja velvollisuudet. Hänellä on yleisnäkemys yleisen asevelvollisuuden, siviilipalveluksen ja aseistakieltäytymisen historiasta. Hän hallitsee arjen turvallisuuden perustaidot. Kaikille yhteisten aiheiden yhteenlaskettu oppituntimäärä on 84 oppituntia.

Siviilipalveluksen perusasiat (28 oppituntia)

- Tutustuminen siviilipalveluskeskukseen ja koulutusjaksoon (10 oppituntia)
 - Johtajan tunti
 - Koulutusjakson ja toimintakäytänteiden esittely
 - Terveysklinikan palveluiden esittely
 - Tutustuminen omaan ryhmään ja ryhmäytyminen
 - Palautteen antaminen ja lähtöselvitykset

- Siviilipalveluslaki (8 oppituntia)
 - Siviilipalveluslain sisältö
 - Siviilipalvelusvelvollisen ylläpito ja etuudet
 - Kela-asioista tiedottaminen ja neuvominen

- Yleisen asevelvollisuuden historia (10 oppituntia)
 - Siviilipalveluslain kehittyminen nykyiseen muotoonsa
 - Aseistakieltäytymisen historia
 - Yleinen asevelvollisuus muissa maissa
 - Aseistakieltäytyjäliitto esittäytyy

Palveluspaikkaa vailla oleville: Tehostettu palveluspaikan hakeminen (26 oppituntia)

- Palveluspaikan hakeminen
- Cv:n laatiminen, omien vahvuuksien tunnistaminen
- Yhteydenotot potentiaalsiin palveluspaikkoihin
- Haastatteluun valmistautuminen
- Palveluspaikan hakusuunnitelman laatiminen ohjatusti
- Heille, joilla on palveluspaikka, tämän opetuksen sijaan kuntoisuuslomaa

Terveys, hyvinvointi ja turvallisuus – 30 oppituntia

- Ensiapu: SPR EA1® (16 oppituntia)
 - Auttamistoiminta eri onnettomuustilanteissa ja sairauskohtauksissa
 - Yleisten sairaskohtauksien ennaltaehkäisy, tunnistaminen ja ensiapu
 - Henkeä uhkaavat hengitysvaikeudet ja niiden ensiapu, adrenaliini-injektorin käyttö
 - Verenkierron häiriötilojen tunnistaminen, suurten verenvuotojen hallinta eri sidonnoin
 - Peruselvytys voimassa olevien ohjeiden mukaisesti, sydäniskurin käyttö
 - Tapaturmien, kuten haavojen, murtumien ja palo- ja sähkövammojen ennaltaehkäisy ja ensiapu
 - Hätäkeskuslaitoksen toiminta, 112 Suomi-sovellus, Myrkytystietokeskus
 - Auttajan jaksaminen sekä henkinen ensiapu

- Kehonhuolto ja liikunta (8 oppituntia)
 - Liikunnan merkitys yleiskuntoa ja terveyttä ylläpitävänä tekijänä
 - Kehonhuollon harjoitukset
 - Toimintailtapäivä - valinnaista liikunnallista, toiminnallista tai muuta koulutusta täydentävää sisältöä, tarjonta vaihtelee mm. vuodenajan mukaan. Esimerkkejä mahdollisuuksista:
 - Lenkkeily
 - Kehonhuollon jatkokurssi
 - Kuntosaliharjoittelu
 - Mindfulness
 - Järjestyksenvalvojan voimankäytön lisäkurssi
 - Jalkapallo
 - Kokkauskurssi
 - Hygieniapassikoulutus ja koe
 - Tähtitiede tutuksi
 - Vesipelastus

- Oman talouden hallinta (4 oppituntia)
 - Säästäminen
 - Budjetti
 - “Kallis raha” eli pikavipit ym.
 - Luottotietojen merkitys
 - Toimiminen ongelmatilanteissa
 - Sijoittaminen

- Liikenneturvallisuus – Liikenneturvan vierailuluento (2 oppituntia)
 - Turvallinen liikennekäyttäytyminen
 - Asenteet liikenteessä

2.2 Palo, pelastus ja väestönsuojelu - PP

PP-suuntautumismallin tavoitteena on valmentaa siviilipalvelusvelvollisia toimimaan pelastustoimintaan ja väestönsuojeluun liittyvissä avustavissa tehtävissä sekä lisätä valmiuksia toimia tapaturmia ehkäisevästi. Koulutuksen jälkeen siviilipalvelusvelvollinen ymmärtää erilaisiin tilanteisiin sisältyviä turvallisuusriskejä, osaa varautua niihin ennalta ja osaa toimia rauhallisesti onnettomuuden sattuessa.

PP-ryhmäläiset suorittavat koulutusjakson aikana järjestyksenvalvojan peruskurssin ja saavat siitä virallisen todistuksen. Kurssi sisältää teoriaopetusta, fyysisten voimakeinojen käytön harjoituksia sekä kokeen. Kurssin käytyään ja kokeen hyväksytysti suoritettuaan velvolliset voivat hakea poliisilta järjestyksenvalvojakorttia, joka on voimassa viisi vuotta. Järjestyksenvalvoja tarvitaan mm. yleisissä kokouksissa ja yleisötilaisuuksissa. Ryhmäläiset saavat myös tiedot siitä, kuinka järjestetään turvallisesti pieni tai vähän suurempikin yleisötilaisuus.

Koulutusjaksolla suoritetaan myös tulityökurssi (SPEK). Kurssin hyväksytysti läpäisseet saavat tulityökortin. Paloturvallisuus- ja alkusammutustaitoja opitaan AS1-alkusammutuskurssilla. Useimmiten järjestetään myös Arjen turvallisuus –kurssi, jonka tavoitteena on oppia tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään asumiseen liittyviä yleisimpiä vaaroja. Kurssilla tutustutaan myös pelastussuunnittelun perusteisiin.

PP-ryhmä tutustuu Vapaaehtoisen pelastuspalvelun (VAPEPA) toimintaan sekä teoriassa että käytännössä viesti- ja etsintäharjoituksen merkeissä. Harjoitus toteutetaan lähialueen metsässä siten, että vapaaehtoinen ryhmäläinen piiloutuu metsään ja muu ryhmä etsii hänet Vapepan toimintakäytäntöjen mukaisesti, PMR-puhelimia viestikoulutuksen mukaisesti hyödyntäen. Harjoituksessa on mukana myös Suomen Pelastuskoiraliiton alaisen yhdistyksen pelastuskoiria.

Turvallisuus ja väestönsuojelu – 28 oppituntia

- Väkivaltatietous (4 oppituntia)
 - Väkivallan moninaisuus
 - Julkisella paikalla tapahtuvan ja lähisuhdeväkivallan ero
 - Piilorikollisuus
 - Tyypillisimmät väkivaltaluokat, syyt ja seuraukset

- AS 1 – alkusammutusteoria ja –harjoitus (4 oppituntia)
 - Paloriskien tunnistaminen
 - Paloturvallinen ympäristö
 - Poistumisturvallisuus
 - Sammutusvälineet ja alkusammutus

- Tulityökurssi (8 oppituntia)
 - Riskit
 - Vastuut ja velvollisuudet
 - Turvatoimet
 - Harjoitukset
 - Loppukoe

– Vapaaehtoisjärjestöjen toiminta (12 oppituntia)

- Vapaaehtoiseen pelastuspalveluun tutustuminen ja etsintäharjoitus - VAPEPA
- Asuinkiinteistön turvallisuuskurssi - UPL / SPEK

Järjestyksenvalvojan peruskurssi (32 oppituntia + AS1 ja 4 h ensiapua)

- Teoriaosuus Poliisihallituksen vahvistaman koulutusaineiston mukaisesti
- Voimakeinojen käytön harjoitukset Poliisihallituksen vahvistaman koulutusaineiston mukaisesti
- Loppukoe

2.3 Ympäristö ja yhteiskunta - YKS

Ympäristön ja yhteiskunta (YKS) -suuntautumisvaihtoehdon tavoitteena on rohkaista ihmisiä toimimaan luonnon ja ympäristön puolesta ja saamaan lisätietoa ympäristönsuojelun haasteista ja ratkaisukeinoista.

Ympäristönsuojelun opetuksessa tarkastellaan ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta erityisesti ihmisen aiheuttamien ongelmien ja niiden ratkaisumahdollisuuksien kautta. Tunneilla perehdytään omien kulutusvalintojen, kuten ruuan, liikkumisen ja asumisen vaikutuksista ilmastonmuutokseen. Keskiöön nostetaan myös eläimet ja pohditaan yhdessä eläinten asemaa yhteiskunnassa. Yksiläiset pääsevät tutustumaan lähialueen luontoon ja oppivat retkeilyn perustaidot yhteistyössä Suomen Ladun kanssa järjestettävällä retkikurssilla. Talvella retket suuntautuvat lähikaupunkeihin erilaisiin ympäristö- ja kulttuuriomaisuuden kohteisiin, kuten jätteenkäsittelylaitokselle tai Porvoon vanhaan kaupunkiin. Ympäristönsuojeluun liittyen tarkastellaan myös erilaisia yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinoja - sekä muodollisia että epämuodollisia. Erityinen painotus on järjestötoiminnassa.

Yksiläiset oppivat öljyntorjunnan perusteet käytännön ja teorian kautta. Tunneilla perehdytään mm. tarvittaviin varusteisiin, (öljyyntyneiden) lintujen hoitamiseen sekä toiminnan organisointiin. Siviilipalveluskeskuksella on oikeus kirjoittaa öljyntorjuntaopetukseen osallistuneille WWF Suomen todistus kurssin suorittamisesta. Kurssi antaa valmiudet toimia vapaaehtoisina WWF:n öljyntorjuntajoukoissa.

Kulttuuriomaisuuden suojelun luennoilla tutustutaan meille kaikille yhteiseen kulttuuriomaisuuteen kotimaassa ja ulkomailla. Tavoitteena on paitsi kulttuuriomaisuuden tunnistaminen ja arvostaminen myös ymmärrys sen suojelun tarpeesta rauhan aikana ja kriisitilanteissa.

Ympäristö ja kehitys – 46 opetustuntia

- Ympäristönsuojelu (28 opetustuntia)
 - Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen
 - Luontosuhde
 - Ekologinen jalanjälki ja siihen vaikuttaminen
 - Ilmastonmuutos ja sen torjuminen
 - Eläinten asema
 - Kansalaisen vaikutuskeinoja
 - Väkivallattomuus

- Retkeilyn perustaidot (8 oppituntia)
 - Perustietoa retkeilystä
 - Metsäretki

- Kehitysmaatieto ja kuluttajuus (8 opetustuntia)
 - Mitä kehitys tarkoittaa, mitä ovat kehitysmaat?
 - Kehitysmaihin liittyvä tieto
 - Kehitysyhteistyö
 - Kehityspolitiikan johdonmukaisuus
 - Kauppa ja kehitys
 - Kansalaisen vaikuttamiskeinoja, erityisesti poliittinen kuluttaminen

Ympäristöturvallisuus (18 oppituntia)

- Öljyntorjunta ja öljyyntyneiden eläinten käsittely (10 oppituntia)
 - Öljykuljetukset ja öljyonnettomuuden uhka Itämerellä
 - Öljyntorjunnan viranomaiset ja vastuunjako
 - WWF:n vapaaehtoiset öljyntorjuntajoukot
 - Öljyonnettomuuden jälkeen
 - Ryhmänjohtajana toimiminen
 - Tutustuminen öljyntorjuntakalustoon ja pelastusviranomaisen toimintaan
 - Käytännön harjoitukset
 - Lintujen puhdistusyksikkö, logistiikka ja pelastusviranomaisen rooli
 - Lintujen hoitoprosessi pyydystämisestä vapauttamiseen

- AS 1 – alkusammutusteoria ja –harjoitus (4 oppituntia)
 - Paloriskien tunnistaminen
 - Paloturvallinen ympäristö
 - Poistumisturvallisuus
 - Sammutusvälineet ja alkusammutus

- Kulttuuriomaisuuden suojeleminen (4 oppituntia)
 - Suomen kulttuuriomaisuus, mistä se muodostuu?
 - Haagin yleissopimus
 - Eri toimijat kulttuuriomaisuuden suojelemissa
 - Kulttuuriomaisuuteen kohdistuvat uhat
 - Kansakunnan kulttuuri-identiteetin vahvistaminen
 - Oman lähiympäristön kulttuuriomaisuuden tunnistaminen
 - Rakennusperintö, perinnemaisema
 - Maailmanperintökohteet

2.4 Kansalaisvaikuttaminen - KAVA

Kava-suuntautumisvaihtoehdon tavoitteena on rohkaista siviilipalvelusvelvollisia aktiiviseen, osallistuvaan kansalaisuuteen. Oppitunneilla peilataan omaa arvomaailmaa sekä suomalaiseen yhteiskuntaan että kansainväliseen todellisuuteen. Velvolliset saavat tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka vahvistavat heidän haluaan ja kykyään osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja toimintaan niin kotimaan kuin muun maailman tilanteeseen vaikuttamiseksi. Opetuksessa käytetään luennoinnin ohella erilaisia osallistavia menetelmiä sekä itsenäistä kirjallista työskentelyä.

Poliittisen osallistumisen ja kansalaistoiminnan opetuksessa painottuu itselle tärkeiden yhteiskunnallisten ongelmien tarkasteleminen sekä ratkaisukeinojen etsiminen ja omien toimintavalmiuksien pohdinta. Yhteiskunnallista toimintaa tarkastellaan monesta näkökulmasta – äänestämisestä ja puolue toiminnasta järjestötoiminnan ja vapaaehtoistyön kautta aina kulutusvalintoihin, mielenosoituksiin ym. aktivismiin sekä taiteen kautta vaikuttamiseen saakka. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni törmäisi itselleen mieluisaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinoon. Keskeistä poliittisen toiminnan opetuskokonaisuudessa ovat vaikutuskeinoihin tutustumisen ohella omista mielipiteistä kertomisen, toisten ehkä hyvinkin erilaisten mielipiteiden arvostavan kuuntelemisen sekä neuvottelun taidot ja valmiudet. Näitä dialogin taitoja harjoitetaan koko jakson ajan pari- ja pienryhmäkeskusteluin sekä opetuskeskustelussa.

Kansainvälistä ympäristöä lähestytään mm. ihmisoikeuksien, kehitysmaatiedon ja aseellisten konfliktien näkökulmasta. Ihmisoikeuksien tunneilla käsitellään kotimaista ja maailmanlaajuisia ihmisoikeustilannetta sekä keinoja ihmisoikeuksien edistämiseksi. Kehitysmaatiedon tunneilla pohditaan eriarvoisuutta globaalien Etelän ja Pohjoisen välillä sekä mahdollisuuksia ja keinoja sen kaventamiseksi. Aseellisten konfliktien opintokokonaisuudessa perehdytään sotaan ilmiönä, aseellisten konfliktien muutostrendeihin, sodankäynnin sääntöihin, aseellisten konfliktien taustatekijöihin sekä rauhantyöhön.

Poliittinen ja yhteiskunnallinen toiminta (28 oppituntia)

- Suomen puoluejärjestelmän peruspiirteet
- Kansalaisen vaikutuskeinot – muodolliset ja epämuodolliset
- Dialogin taito
- Järjestötoiminta
- Poliittinen kuluttaminen

Kestävä kehitys ja ihmisoikeudet (16 oppituntia)

- Kehitysmaatieto
 - Mitä kehitys tarkoittaa, mitä ovat kehitysmaat?
 - Kehitysmaihin liittyvä tieto
 - Kehitysyhteistyö
 - Kehityspolitiikan johdonmukaisuus
 - Kauppa ja kehitys
 - Sosiaalisesti kestävä kehitys

- Ihmisoikeudet
 - Mitä ihmisoikeudet ovat?
 - Ihmisoikeuksien historia
 - YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus ja ihmisoikeussopimukset
 - Ihmisoikeuksien valvonta ja toteutuminen Suomessa ja maailmalla

Aseelliset konfliktit ja konfliktinratkaisu (16 oppituntia)

- Aseellisten konfliktien taustatekijät, syyt ja selitykset
- Kansainvälisen humanitaarisen oikeuden perusperiaatteet (Geneven sopimukset) ja Punaisen Ristin toiminta
- Sotarikokset, niiden selvittäminen, niistä rankaiseminen ja yhteisön toipuminen
- Sodankäynnin psykologiaa
- Konfliktin jälkeinen jälleenrakennus, inhimillisen turvallisuuden rakentaminen
- Väkivallattomuuden filosofia ja periaatteet

2.5 Väkivallan ennaltaehkäisy – VÄKE

Väkivallan ennaltaehkäisyn suuntaus lisättiin pysyväksi osaksi siviilipalveluksen koulutusjakson suuntauksia vuonna 2011. Koulutussuuntauksen perustamisen kimmokkeena toimi Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelma, joka oli osa hallituksen tasa-arvo-ohjelmaa. Nykyisin koulutussuuntaus toimii erillään jo päättyneestä ohjelmasta, mutta opetussisältö noudattaa yhä poikkihallinnollisen ohjelman väkivallan ennaltaehkäisyn periaatteita.

Väkivallan ennaltaehkäisyn suuntautumisvaihtoehdon tavoitteena on ohjata siviilipalvelusvelvollisia tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään väkivaltaista käytöstä. Sen tarkoituksena on myös edistää hyvinvointia arjessa sekä yksilötasolla että ystävyys-, kumppanuus- ja kasvatussuhteissa. Koulutusjakso antaa velvolliselle valmiuksia toimia ammattilaisten tukena kasvatus- ja sosiaalialan töissä, esimerkiksi päiväkodeissa, kouluissa ja nuorisotoimissa. Suuntautumisvaihtoehdon oppisisältö koostuu kahdesta pääkokonaisuudesta: väkivaltatietous ja itsetuntemustaidot. Toisinaan toteutetaan myös sosiaali- ja terveysalan turvakorttikoulutus.

Väkivaltatietous (34 oppituntia)

- Väkivallan määrittely ja luokittelu
- Väkivallan ilmenemismuodot
- Väkivallan syyt ja seuraukset
- Lastensuojelu
- Päihteet
- Sovittelu
- Ihmisoikeudet, lasten oikeudet

Itsetuntemus (26 oppituntia)

- Itsetuntemus ja itsetunto
- Tunnetaidot
- Vuorovaikutustaidot
- Parisuhde
- Seksuaalisuus
- Mindfulness
- Sukupuolistereotyyppiä

Sosiaali- ja terveysalan turvakorttikoulutus (8 oppituntia)

- Työpaikan riskien tunnistaminen
- Työntekijän rooli riskien ennaltaehkäisijänä
- Alkusammutuksen teoria ja harjoitus, kurssikoe

2.6 Arjen turvallisuus – ATU

Suuntautumisvaihtoehto on lisätty koulutusjakson opetussuunnitelmaan keväällä 2020. Sen tarkoituksena on tarjota velvolliselle tietoa yhteiskunnan ja yksilön varautumisesta eri poikkeustilanteisiin sekä valmentaa velvollisia toimimaan erilaisissa arjen turvallisuuden haasteissa. Oppitunneilla tarkastellaan erilaisia arkiturvallisuuteen liittyviä uhkia ja opetetaan velvollista toimimaan eri tilanteissa oma sekä toisten turvallisuus huomioiden. Velvollinen perehtyy jakson aikana yhteiskunnan toimintaan normaaliolojen häiriöissä sekä poikkeustilanteiden aikana. Jaksolla harjoitellaan riskien kartoittamista, pelastussuunnitelman tekemistä, pohditaan erilaisiin kriiseihin varautumista sekä tutustutaan eri kriisi- ja pelastusorganisaatioihin.

Jakson aikana velvollinen suorittaa mm SPR:n EA2-kurssin, AS1-alkusammutuskurssin sekä Sosiaali- ja terveydenhuollon turvakorttikoulutuksen. Lisäksi tutustutaan Vapaaehtoisen pelastuspalvelun toimintaan eri viranomaisia tukevissa tehtävissä sekä pohditaan omaa ja toisten käyttäytymistä ja tukemista kriiseissä.

Tavoitteena on antaa velvolliselle tietoja ja taitoja, joita tarvitaan niin omassa kuin työelämässä erilaisten poikkeuksellisten tilanteiden ennaltaehkäisyssä, niiden aikana sekä niistä selviytymisessä.

Koulutusjakso antaa velvolliselle valmiuksia toimia erilaisissa onnettomuus- ja vaaratilanteissa sekä tietoja toimia ennaltaehkäisevästi riskejä arvioiden ja vähentäen eri työtehtävissä ja kotona.

Yhteiskunnan ja yhteisöjen varautuminen (25 oppituntia)

- Varautuminen yhteiskunnassa (6 oppituntia)
 - yhteiskunnan turvallisuusstrategia
 - kokonaisturvallisuuden verkosto
 - yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen
 - huoltovarmuus
- Pelastussuunnitelma (8 oppituntia)
 - vaarojen ja riskien tunnistaminen ja arviointi
 - onnettomuuksien ehkäisy
 - ohjeet vaaratilanteiden välttämiseksi sekä toimintaohjeet eri vaaratilanteisiin
 - asuinkiinteistön tai tapahtuman pelastussuunnitelman laatiminen
- Asuinkiinteistön turvallisuus -kurssi (7 oppituntia, UPL)
- VAPEPA: peruskurssi (4 oppituntia)
 - vapaaehtoisen pelastuspalvelun toimintaan tutustuminen

Yksilön varautuminen (38 tuntia)

- Ensiavun jatkokurssi (16 oppituntia, SPR)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon turvakorttikoulutus (8 oppituntia, SPEK)
- AS1-alkusammutuskurssi sekä paloturvallisuus (6 oppituntia, SPEK)
- Etsinnän peruskurssi/viestin peruskurssi/ensihuollon peruskurssi (8 oppituntia, Vapepa) TAI
- Päihdetietous ja lastensuojelu (8 oppituntia)

